

Тетяна ВІСАРЧУК

здобувач вищої освіти 1 курсу ОС «Магістр»

спеціальності «Облік і оподаткування»,

Науковий керівник: **Олександр БУРЛАКОВ**

канд. екон. наук, доцент кафедри обліку, оподаткування та

технологій електронного бізнесу

Подільський державний аграрно-технічний університет,

м. Кам'янець-Подільський

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В СИСТЕМУ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Інформаційні технології (ІТ) в значній мірі визначають рівень розвитку сучасного суспільства. Розвиток інформаційних технологій в нашій країні безпосередньо впливає на економічні аспекти життєдіяльності суспільства і, в тому числі, на систему бухгалтерського обліку конкретного підприємства.

Використання інформаційних технологій в бухгалтерському обліку значно підвищує його оперативність, так як контроль над правильністю і своєчасністю розрахунків, запасів і зобов'язань протягом будь-якого періоду часу може бути забезпечений за допомогою складання довідкових реєстрів і системи оперативного спостереження. Під ІТ розуміють сукупність методів отримання, обробки, представлення інформації, які спрямовані на зміну її стану і здійснюються в інтересах користувачів. Її метою є отримання потрібної інформації необхідної якості через інформаційну систему (ІС) [3].

В даний час створені інструментальні засоби, що утворюють ІС бухгалтерського обліку. У сучасній економіці істотно змінилося значення інформаційних систем, які є важливим елементом в управлінні діяльністю підприємства (рис. 1). Під терміном «інформаційна система» мається на увазі не тільки засіб збору, обробки, зберігання та групування інформації, але і специфічна форма участі в управлінні підприємством [2]. Це дозволяє ефективно планувати всю господарсько-фінансову діяльність.

Використання автоматизованої форми бухгалтерського обліку істотно впливає на ІС підприємства.

На сьогоднішній день для автоматизації бухгалтерського обліку застосовуються різні інструменти, за допомогою яких оптимізується безліч процесів на підприємстві:

- ✓ зменшення витрат на зберігання документів;
- ✓ скорочення часу для обробки облікової інформації;
- ✓ поліпшення контролю над господарськими процесами;
- ✓ підвищення ефективності та якості праці співробітників;
- ✓ виявлення негативних відхилень в діяльності підприємства;
- ✓ визначення найбільш беззбиткових напрямків діяльності;
- ✓ систематизація та аналіз облікової інформації для прийняття оптимальних економічних рішень.

Також варто відзначити, що при автоматизованому бухгалтерському обліку немає необхідності в зіставленні даних аналітичного і синтетичного обліку, так як завдяки створенню єдиного масиву бухгалтерських записів формуються реєстри будь-якого ступеня деталізації за синтетичними рахунками, аналітичними рахунками, постачальникам, покупцям та ін.

Необхідно додати, що для того, щоб забезпечити надійність автоматизованої системи обліку, необхідно удосконалювати його базу даних. Як наслідок, поліпшення і оновлення системи обліку дозволяє домогтися високої якості управління діяльністю підприємства. На основі цього, можна зробити висновок, що технологія автоматизованого обліку підвищує конкурентоспроможність компанії на ринку.

Бухгалтерські інформаційні системи являють собою програмні комплекси, які призначені для автоматизації рішення як окремих завдань обліку, так і комплексних завдань для виконання функцій планування, контролю, аналізу та прийняття управлінських рішень [1].

За способом побудови все автоматизовані системи бухгалтерського обліку можна розділити на кілька класів:

- 1) інтегровані системи;

2) інструментальні системи;

3) комплексні системи.

Розглянемо, в чому полягає їх відмінність.

Інтегровані системи виконуються у вигляді одного модуля, за винятком модуля обліку зарплати. Щоб отримати розгорнутий аналітичний облік, необхідно в проводки включити додаткову інформацію. Дані системи застосовуються в основному на дрібних підприємствах. Представниками цього класу є такі системи, як «Парус», «Инфин», «Інтегратор» (фірма «Инфософт»), «Інотек».

Найбільшою популярністю користуються інструментальні системи бухгалтерського обліку. Тут, як і в інтегрованих системах, застосовується загальна модель бухгалтерського обліку. Однак у користувача є ряд можливостей: він може самостійно описувати розрахункові алгоритми, макети введення документів, складати правила побудови звітів на спеціальному вхідному мовою. Таким чином, перевагою бухгалтерської інструментальної системи є те, що вона може бути адаптована для конкретних потреб підприємства. До недоліків даних систем можна віднести необхідність наявності навичок програмування у бухгалтера для того, щоб грамотно і в повній мірі працювати з тією чи іншою програмою. До цього класу систем відносяться «ВAF Бухгалтерія», «Парус: Бухгалтерія» тощо.

Комплексні бухгалтерські системи автоматизованих робочих місць (АРМ) орієнтовані на бухгалтерію середніх і великих підприємств, де відбувається чіткий функціональний розподіл між бухгалтерами. У такі комплекси входять окремі АРМ по ділянках обліку (основні засоби, зарплата, товарно-матеріальні цінності тощо), тобто єдиної моделі представлення даних немає. Користувач може придбати лише ті платформи, які його цікавлять.

В даний час існує достатня кількість українських та іноземних автоматизованих бухгалтерських систем. Вони відрізняються функціональними можливостями, вартістю, технологією впровадження та адаптації, кількістю користувачів і іншими характеристиками.

Як бачимо, існує великий перелік різних автоматизованих інформаційних систем, кожна з яких має як свої плюси, так і мінуси. Підприємство, яке вирішило провести автоматизацію системи бухгалтерського обліку, неодмінно має ознайомитися з факторами успіху і ризику таких проектів, зіставити витрати на інформаційну систему з ефектом, який воно буде отримувати в результаті його здійснення реалізації. Іншими словами, компанії необхідно оцінити ефективність впровадження інформаційної системи в виробництво.

В даний час виділяють декілька методів оцінки економічної ефективності ІТ-проектів на підприємстві [3]:

- 1) фінансово-економічні;
- 2) якісні;
- 3) імовірнісні.

Розглянемо, що являє собою кожний з цих методів окремо.

Фінансово-економічні методи засновані насамперед на принципі дисконтування. Це означає, що вартість усіх грошових потоків і витрат наводиться за допомогою ставки дисконтування до певного моменту часу.

Якісні методи оцінки йдуть як додаток до фінансових, і доповнюють кількісні розрахунки суб'єктивними і якісними оцінками, які дозволяють визначити цінність персоналу і процесів.

Нарешті, в основі імовірнісних методів лежать статистичні та математичні моделі, що дозволяють оцінити ймовірність виникнення ризику. Проводити аналіз за допомогою даного методу досить складно. На сьогоднішній день в цій групі виділяють тільки два інструменти: прикладна інформаційна економіка (Applied Information Economics) і справедлива ціна опціонів (Real Options Valuation, ROV).

Отже, вибір конкретних методів визначення ефективності ІТ-проектів залежить від специфіки ситуації. Точних рекомендацій на цей рахунок немає, так як кожен проект має свою індивідуальність, фірма свої конкретні цілі. Тому те, що так важливо для однієї компанії, для іншої може не мати ніякого значення.

Список використаних джерел

4. Бурлаков О. С., Мушеник І.М. Методичні основи оцінки ефективності впровадження та використання інформаційно-комунікаційних технологій в управлінні підприємствами. *Інноваційна економіка*. 2017. № 5-6. С. 212-217. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/inek_2017_5-6_34.
5. Бурлаков О. С. Інформаційні технології управління кадровим потенціалом / О. С. Бурлаков// *Modern Economics*. 2019. № 14. С. 39-43. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V14\(2019\)-06](https://doi.org/10.31521/modecon.V14(2019)-06).
6. Таймазова Э. А. Автоматизация бухгалтерского учета как инструмент совершенствования организации бухгалтерского учета на предприятии. *Ученые записки Крымского инженерно-педагогического университета*. 2015. № 1 (49). С. 73–77.